

SỞ GIÁO DỤC - ĐÀO TẠO KỲ THI CHỌN HỌC SINH GIỎI VÒNG TỈNH LỚP 9 THCS
TỈNH KIÊN GIANG NĂM HỌC 2006-2007
ĐỀ CHÍNH THỨC MÔN THI: VẬT LÝ

Thời gian làm bài: 150 phút (không kể thời gian giao đề)
Ngày thi: 8/ 3/ 2007

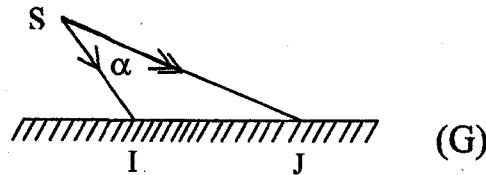
Bài 1: (5 điểm)

a) Một mạch điện gồm điện trở $r = 1\Omega$ nối tiếp với điện trở R được mắc vào nguồn điện có hiệu điện thế $U = 10V$. Tìm giá trị của điện trở R để công suất tiêu thụ trên R là cực đại.

b) Một khung hình vuông được làm bằng dây dẫn đồng chất tiết diện đều điện trở $r = 10\Omega$. Tìm hai điểm M, N trên khung hình vuông sao cho điện trở giữa chúng bằng 1Ω .

Bài 2: (5 điểm)

a) Chiếu một tia sáng SI tới gương phẳng (G) . Nếu quay tia này xung quanh điểm S một góc α (như hình vẽ) thì tia phản xạ quay một góc bằng bao nhiêu?

b) Một vật sáng AB đặt cách màn một khoảng $L = 108cm$. Trong khoảng giữa vật sáng và màn đặt một thấu kính hội tụ có tiêu cự $f = 24cm$, sao cho trục chính của thấu kính vuông góc với trục chứa vật AB , điểm A nằm trên trục chính. Xác định vị trí đặt thấu kính để ảnh của vật hiện rõ nét trên màn?

Bài 3: (5 điểm)

Một viên bi được thả lăn từ đỉnh một cái dốc xuống chân dốc. Bi lăn xuống nhanh dần và quãng đường mà bi đi được trong giây thứ i là: $s_i = 6i - 3$ (m); $i = 1; 2; 3 \dots; n$

a) Tính quãng đường mà bi đi được: trong giây thứ hai; sau 2 giây.

b) Chứng minh rằng quãng đường tổng cộng mà bi đi được sau n giây là: $L_n = 3n^2$ (i và n là các số tự nhiên).

Bài 4: (5 điểm)

Có hai bình cách nhiệt, bình I chứa 2kg nước ở $20^\circ C$, bình II chứa 4kg nước ở $60^\circ C$. Người ta rót một lượng m nước từ bình I sang bình II, sau khi cân bằng nhiệt lại rót một lượng nước m từ bình II sang bình I. Nhiệt độ cân bằng ở bình I lúc này là $21,95^\circ C$.

a) Tính lượng nước m trong mỗi lần rót và nhiệt độ cân bằng của bình II?

b) Nếu tiếp tục làm lại lần hai, tìm nhiệt độ cân bằng của mỗi bình?

Hết

ĐÁP ÁN VÀ BIỂU ĐIỂM
MÔN VẬT LÝ HSG LỚP 9

Bài 1:

a) Công suất tiêu thụ trên R:

$$P = UI = RI^2 = R \cdot \left(\frac{U}{R+r} \right)^2 = U^2 \cdot \frac{R}{R^2 + 2Rr + r^2} \quad \text{0,5 điểm}$$

Vì U không đổi nên P đạt max khi:

$$\frac{R^2 + 2Rr + r^2}{R} \text{ đạt min.} \quad \text{0,5 điểm}$$

$$\Leftrightarrow \left(R + 2r + \frac{r^2}{R} \right) \text{ min} \Leftrightarrow \left(R + \frac{r^2}{R} \right) \text{ min} \quad \text{0,5 điểm}$$

$$\text{Mà } R + \frac{r^2}{R} \geq 2\sqrt{R \cdot \frac{r^2}{R}} = 2r \quad \text{0,5 điểm}$$

$$\text{Dấu "=" xảy ra khi } R = \frac{r^2}{R} \Leftrightarrow R = r \quad \text{0,25 điểm}$$

Vậy khi $R = r = 1\Omega$ thì công suất tiêu thụ điện của R đạt cực đại. **0,25 điểm**

b) Gọi điện trở của MaN là $x (\Omega)$ **0,25 điểm**

Suy ra điện trở của đoạn MbN là $(10 - x) (\Omega)$ **0,25 điểm**

$$\text{Ta có: } R_{MN} = \frac{x \cdot (10 - x)}{x + (10 - x)} = 1 \quad \text{0,5 điểm}$$

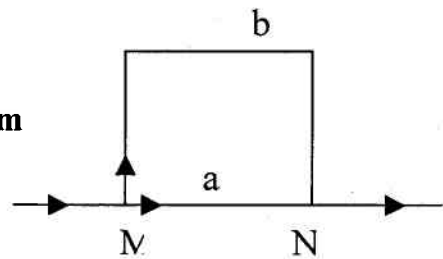
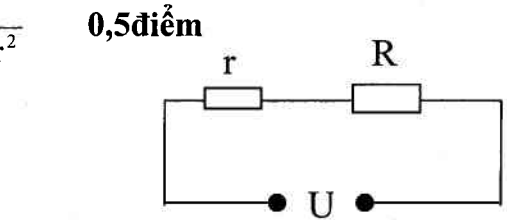
$$\Leftrightarrow x^2 - 10x + 10 = 0 \Rightarrow \begin{cases} x_1 = 8,87\Omega \\ x_2 = 1,13\Omega \end{cases} \quad \text{0,5 điểm}$$

Vậy ta phải có đoạn MaN = 1,13 Ω

và MbN = 8,87 Ω hoặc ngược lại

(hình vẽ **0,5 điểm**)

0,5 điểm

Bài 2:

a) Tia tới SI sau khi quay góc α trở thành tia tới SJ

Dựng pháp tuyến IN; JN' tại I và J.

Dựng hai tia phản xạ IR và JR' sao cho

$$I_2 = I_1; J_2 = J_1 \quad \text{0,5 điểm}$$

Kéo dài IR, JR' cắt nhau tại S'

Theo định luật phản xạ ánh sáng:

$$I_1 = I_2 \text{ suy ra } I_3 = I_4$$

$$J_1 = J_2 \text{ suy ra } J_3 = J_4 \quad \text{0,5 điểm}$$

xét tam giác SIJ và S'IJ:

$$\begin{cases} I_3 = \alpha + J_3 = \alpha + J_4 = \alpha + J_5 \\ I_4 = \alpha + J_5 \end{cases} \quad \text{0,5 điểm}$$

$$\text{mà } I_3 = I_4 \Leftrightarrow \alpha + J_5 = \alpha + J_5 \Leftrightarrow x = \alpha \quad \text{0,5 điểm}$$

vậy tia phản xạ quay một góc cũng bằng α . **0,25 điểm**

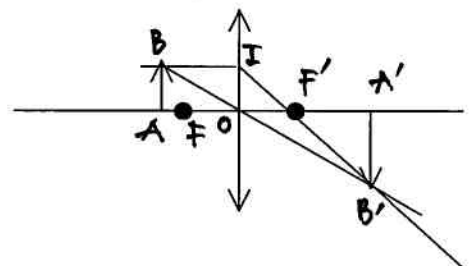
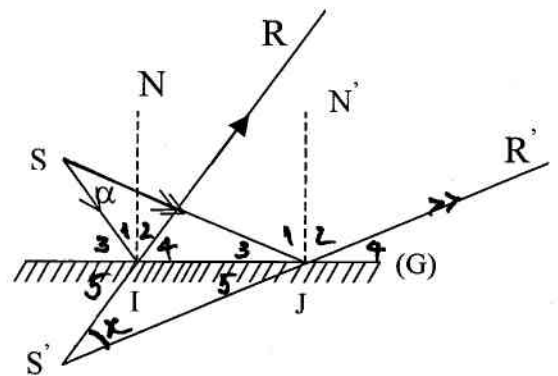
(hình vẽ đúng, đẹp **0,25 điểm**)

b) Tam giác AOB đồng dạng tam giác A'OB' nên:

$$\frac{A'B'}{AB} = \frac{OA'}{OA} \quad \text{0,25 điểm}$$

Tam giác OF'I đồng dạng tam giác A'F'B' nên:

$$\frac{A'B'}{OI} = \frac{A'F'}{OF'} \quad \text{0,25 điểm}$$

Mà $OI = AB$; $A'F' = OA' - OF'$ nên: $\frac{A'B'}{AB} = \frac{OA' - OF'}{OF'}$ **0,25 điểm**

suy ra: $\frac{OA'}{OA} = \frac{OA' - OF'}{OF'}$ **0,25 điểm**

thay $OF' = f$; $OA = d$; $OA' = d'$; $L = d + d'$ ta có:

$(L - d).f = d.(L - d - f)$ **0,25 điểm**

$\Leftrightarrow d^2 - Ld + Lf = 0$ **0,25 điểm**

$\Leftrightarrow d^2 - 108d + 2592 = 0$ **0,25 điểm**

Giải phương trình ta được $d = 36$ hoặc $d = 72$ **0,5 điểm**

Vậy thấu kính phải đặt cách vật một đoạn 36 cm và cách màn một đoạn 72cm hoặc ngược lại. **0,25 điểm**

Bài 3 : a) Quãng đường bi đi được trong giây thứ hai:

$S_2 = 6.2 - 3 = 9$ (m) **0,5 điểm**

Quãng đường bi đi được trong giây đầu tiên:

$S_1 = 6.1 - 3 = 3$ (m) **0,5 điểm**

Quãng đường bi đi được sau 2 giây:

$L_2 = S_1 + S_2 = 9 + 3 = 12$ (m) **0,5 điểm**

b) Quãng đường bi đi được trong giây thứ n là:

$S_n = 6n - 3$ **0,5 điểm**

Quãng đường bi đi được sau n giây là:

$L_n = S_1 + S_2 + S_3 + \dots + S_n$ **0,5 điểm**

$= (6.1 - 3) + (6.2 - 3) + (6.3 - 3) + \dots + (6.n - 3)$ **0,5 điểm**

$= 6.(1 + 2 + 3 + \dots + n) - 3n$ **0,5 điểm**

$= 6. \frac{n(n+1)}{2} - 3n$ **0,5 điểm**

$= 3n^2$ (đpcm). **0,5 điểm**

Vậy: quãng đường đi được trong giây thứ 2 là 9m

quãng đường đi sau 2 giây là 12m

quãng đường đi của bi sau n giây là: $L_n = 3.n^2$ (m). **0,5 điểm**

Bài 4:a/ Gọi nhiệt độ cân bằng của bình I là t'_1 và bình II là t'_2 ta có:

$m(t'_2 - t_1) = m_2(t_2 - t'_2)$ (1) **0,5 điểm**

$m(t'_2 - t'_1) = (m_1 - m)(t'_1 - t_1)$

$m(t'_2 - t_1) = m_1(t'_1 - t_1)$ (2) **0,5 điểm**

Từ (1) và (2) suy ra:

$t'_2 = \frac{m_2 t_2 - m_1 (t'_1 - t_1)}{m_2}$ (3) **0,5 điểm**

Thay (3) vào (2) ta được:

$m = \frac{m_1 . m_2 (t'_1 - t_1)}{m_2 (t_2 - t_1) - m_1 (t'_1 - t_1)}$ (4) **0,5 điểm**

Thay số liệu vào các phương trình (3), (4) ta nhận được kết quả:

$t'_2 \approx 59^{\circ}\text{C}$; $m = 0,1\text{kg} = 100\text{g}$ **1 điểm**

b/ Bây giờ bình I có nhiệt độ $t'_1 = 21,95^{\circ}\text{C}$ và bình II có nhiệt độ $t'_2 = 59^{\circ}\text{C}$, tiếp tục rót từ bình I sang bình II thì theo phương trình cân bằng nhiệt ta có:

$t''_2 = \frac{m t'_1 + m_2 t'_2}{m + m_2} = 58,10^{\circ}\text{C}$ **1 điểm**

Và cho rót từ bình II sang bình I ta có:

$t''_1 = \frac{m t''_2 + (m_1 - m) t'_1}{m_1} = 23,76^{\circ}\text{C}$ **1 điểm**